

illeszthetők. Nemsokára megvalósul a jelenlegi fakszimile berendezések csatlakoztatása kommunikációs írógépekhez, irodai másológépekhez is, valamint továbbfejlesztésük olyan berendezésekké, amelyek nemcsak papíron, hanem mágneses információhordozókon (szalag, lemez) tárolt input befogadására is képesek.

A harmadik szakaszt 1990 körül érjük el. Ekkorra az intézmények közötti műholdas kommunikáció, a telefonvonalak kiegészítéseként vagy helyettük használt optikai kábelek és más korszerű berendezések elterjedése következtében az üzenetenkénti költségek kb. 20%-kal csökkennek; az elektronikus kommunikáció olcsóbbá válik mint a legdrágább postai levelezés. E szakaszban megvalósul az elektronikus kommunikáció házi (otthoni) elterjedése is, pl. tv képernyő útján. Ez nemcsak azt jelenti, hogy lehetőség nyílik bankügyletek, átutalások, vásárlási megrendelések otthoni lebonyolítására, hanem azt is, hogy bizonyos információs munkaköröket a dolgozók – megfelelő berendezésekkel ellátott – saját otthonukban láthatnak el. Ez a fejlemény – miután a dolgozóknak így egyáltalán nem kellene munkába járniuk – kedvezően hatna az illető ország energiafogyasztására is.

/Information Hotline, 10. köt. 10. sz. 1978. p. 1., 11–12./

(Novák István)

A teljes szöveg számítógépes tárolása és keresése felé

Az egységes tárgykörű, terjedelmes, állandóan megújuló, ezen belül azonban jól tagolt adatbázisokban a számítógépes keresést a teauruszok alkalmazásával csak nagyon körülményesen és nagy áldozatok árán lehet a követelmények szintjén tartani.

Az ilyen adatbázisokra eklatáns példa a *lengyel jogszabályok helyzete*. 1975-ben – számítógépes módszerrel – megállapították, hogy Lengyelországban 1944 és 1975 között 116 504 jogszabály jelent meg, ezek 542 774 jogi normatívát tartalmaztak, összesen 46 132 szabványoldal terjedelemben. Ez a hatalmas adatbázis összesen 26 305 404 szóból és 152 970 122 írásjelből állt. Az évenkénti jogszabálytermés kb. négyezer, amit az bonyolít, hogy jelentős részük meglévő jogszabályokat módosít, illetve helyez hatályon kívül.

Még bonyolultabb a helyzet azokban az államokban – pl. az USA-ban –, ahol a jogszolgáltatás jogeseti alapon áll. 1789 és 1916 között a jogi döntések 11 650 kötetben, s az azóta eltelt időben pedig további 10 400 kötetben jelentek meg. Az *American Reporter*-ben közzétett jogi döntések száma 1953-ban már a 2 milliót is meghaladta.

Ezért nem véletlen, hogy az USA-ban éppen a jogtudomány területén kezdtek kísérletezni az ún. *teljes szöveg módszerével*, ami alatt az értendő, hogy a jogi információk teljes szövegét kísérelték meg számítógépbe táplálni, azaz eltekintettek a teauruszok közvetítő szerepétől.

A teaurusz alkalmazása esetén az input és a keresés az 1. ábrán látható módon történik. (Lásd a 34. oldalon.)

Ezzel szemben a *teljes szöveg* módszere esetén az 1. ábra műveletei a 2. ábra szerint módosulnak. (Lásd a 35. oldalon.)

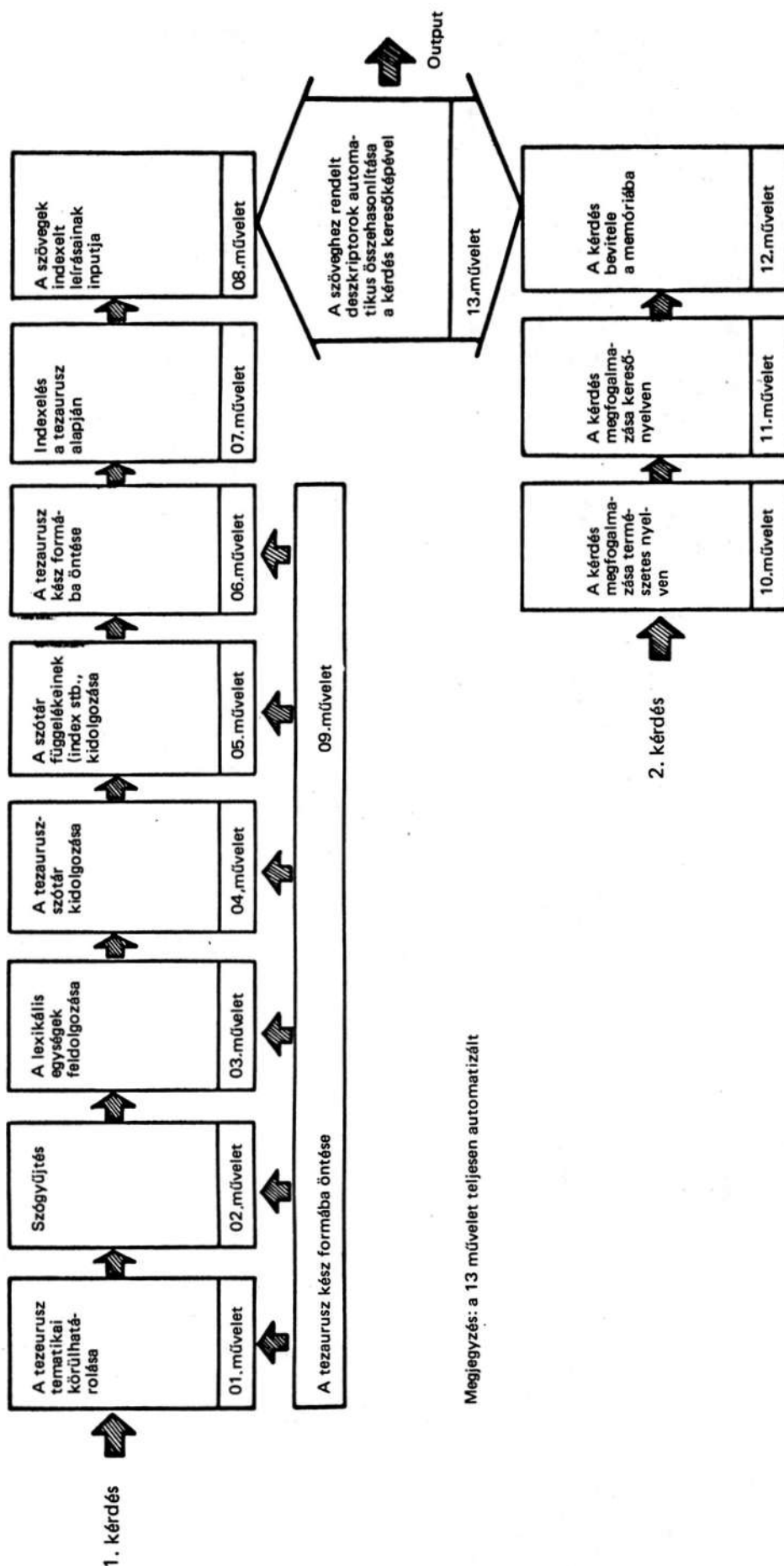
Sajnos, ez az angol nyelvre kimunkált módszer egyelőre nehezen adaptálható más nyelvekre. Bár a deszkriptoros keresőnyelvek korántsem tökéletesek, s létrehozásuk hosszantartó nyelvészeti–terminológiai előkészítő munkát kíván meg, használatuk is meglehetősen körülményes, le kell szögezni, hogy a *nem-angol nyelvekhez*, illetve az e nyelvekből való kereséshez mindmáig a *teaurusz a legalkalmasabb eszköz*.

Az angol nyelvre alkalmazott teljes szöveges módszer kidolgozása is teauruszokra támaszkodott.

/CEJPEK, J.: O teauru k metodě úplného textu = Československá Informatika, 20. köt. 9. sz. 1978. p. 238–245./

(Futala Tibor)

1. ábra A deszkriptor-típusú szelektív nyelv kialakítási és felhasználási sémája

Megjegyzés: a 13 művelet teljesen automatizált

2. ábra Felhasználási séma a teljes szöveg módszerének használata esetén

